

Dansk Erhvervs NøgletalsNyt

10 pct. inflation i Danmark

Af: Seniorøkonom Kristian Skriver og cheføkonom Tore Stramer

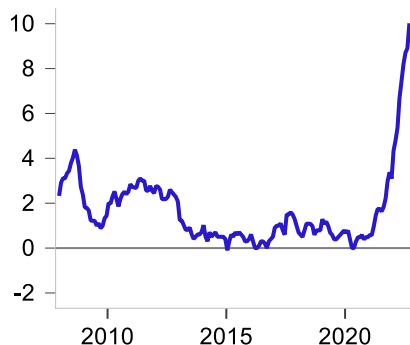
I Danmark var forbrugerprisinflationen 10 pct. i september. Det er det højeste niveau, der er målt siden november 1982. Det er et kraftigt hop op sammenlignet med august, hvor inflationen var 8,9 pct. Det er især højere elpriser i september, der sender inflationen mod skyerne. Det er ærligt talt helt vildt, at vi nu igen har tocifrede inflationsrater i dansk økonomi. Vi er vidne til en ekstremt høj inflation, der hører til de absolutte sjældenheder i nyere økonomisk historie.

I denne uge har vi også fået en ny prognose fra Vismændene. Vismændene venter, at dansk økonomi kommer til at vokse med 2,3 pct. i år, mens dansk økonomi vil skrumpes med 0,2 pct. i 2023. I 2024 ventes dansk økonomi igen at vokse med 0,6 pct. Med prognosen ventes tre år med stilstand i dansk økonomi. Vismændene venter desuden, at beskæftigelsen vil falde med 61.000 personer i 2023 og 45.000 i 2024. Det er en prognose, der understreger, at dansk økonomi går svære tider i møde med både udsigt til lavere økonomisk aktivitet og 100.000 færre jobs. Det er dog værd at have med, at dansk økonomi i øjeblikket kører for stærkt, og nedgangen i beskæftigelsen kommer ovenpå fremgang på 150.000 personer siden 2019.

Selvom udsigterne for dansk økonomi er kraftigt svækket, så klarer dansk eksport sig i øjeblikket fremragende. Danmarks eksport af varer og tjenester steg med 2,7 pct. i august til 175 mia. kr. Over de seneste tre måneder er eksporten bragt i vejret med hele 7,9 pct. Væksten er tilmed bredt funderet. Det er en fremragende vækst, som de danske eksportvirksomheder leverer i øjeblikket. Den høje eksportvækst er næsten naturstridig i en tid, hvor udfordringer står i kø. På trods af kraftigt stigende produktionsomkostninger og svagere udsigter for vores vigtigste eksportmarkeder, så flyver dansk eksport i vejret. Det er særlig høje globale fragtrater, der sikrer høj vækst i søtransporten.

Nøgletal	Side
Inflationen har nu nået 10 pct. i Danmark	2
Fremragende dansk eksportvækst i august	3
Inflation er 10 pct. i Tyskland	4
Tiltagende kerneinflation i USA	5
Ledigheden i Danmark faldt også i september	6
IMF varsler svag vækst i verdensøkonomien	7

Inflation i Danmark

Kilde: Danmarks Statistik og Macrobond

Inflationen har nu nået 10 pct. i Danmark

Offentliggjorte tal fra Danmarks Statistik mandag viser, at forbrugerprisinflationen tiltog fra 8,9 pct. i august til 10 pct. i september. Det er en svimlende høj inflation, der ikke er set højere siden november 1982.

Det er ærlig talt helt vildt, at vi nu igen har tocifrede inflationsrater i dansk økonomi. Vi er vidne til en ekstremt høj inflation, der hører til de absolutte sjældenheder i nyere økonomisk historie. Skruer vi tiden tilbage til september 2021, så lå forbrugerprisinflationen til sammenligning på blot 2,2 pct. Forbrugerprisinflationen er simpelthen banket i vejret i et tempo, vi kun tidligere har set i forbindelse med verdenskrigene, Korea-krigen i 1950 og under oliekriserne i 1970'erne.

Vi er blevet ramt af den perfekt inflationsstorm, hvor krigen i Ukraine, høj global efterspørgsel og forsyningsproblemer har løftet inflationen til det højeste niveau i 40 år. Det er primært historisk høje prisstigninger på el og gas, der har løftet inflationen i september. Dertil stiger fødevarerpriserne desværre fortsat i et hæsbælende tempo.

Inflationen toppe snart – men vil kun aftage svagt frem mod årsskiftet

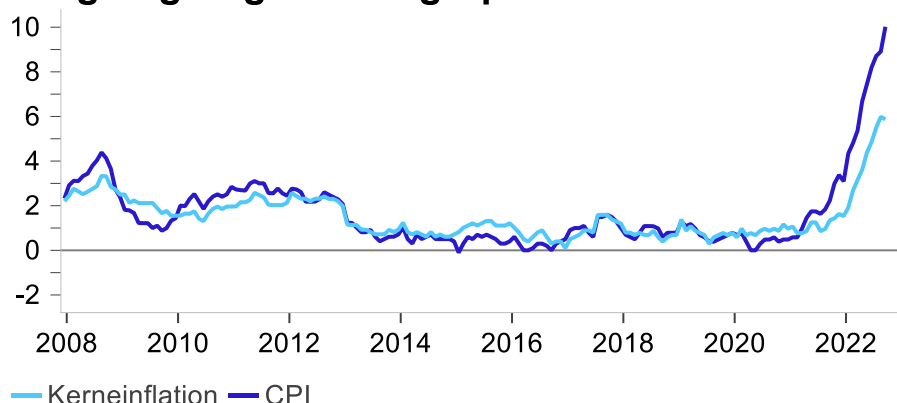
Ser vi fremad, så er det vores forventning, at inflationen vil toppe omkring et niveau på ca. 11 pct. i oktober for herefter at aftage meget langsomt hen imod årsskiftet. Som tingene ser ud nu, så må vi desværre berede os på, at inflationen vil ligge omkring 8-10 pct. frem mod årsskiftet. Først i løbet af sommeren 2023 ser vi en mulighed for at inflationen igen vil aftage til et mere normalt niveau omkring 2-3 pct.

Danskernes købekraft er ikke faldet så hurtigt siden starten af 1940'erne

Den historisk høje forbrugerprisinflation betyder desværre, at danskerne nu kan se frem til det største fald i reallønnen siden starten af 40'erne. Konkret har de ekstremt høje prisstigninger foreløbigt banket danskernes realløn over 3 år tilbage i tid.

De voldsomme prisstigninger vil unægtelig presse mange danskeres husholdningsbudget i år. En typisk familie med børn vil i 2022 skulle betale godt 40.000 kr. ekstra for at købe de samme varer og tjenester som i 2021. Særligt husholdninger, der opvarmer deres bolig med gas, og som har et stort kørselsbehov, bliver hårdest ramt.

Årlig stigning i forbrugerpriserne i Danmark

Kilde: Statistics Denmark, Macrobond, Dansk Erhverv

Fremragende dansk eksportvækst i august

Offentliggjorte tal fra Danmarks Statistik mandag viser, at Danmarks eksport af varer og tjenester steg med 2,7 pct. i august til 175 mia. kr. Fra måned til måned kan der være en del udsving i eksporten, men over de seneste tre måneder er eksporten braget i vejret med hele 7,9 pct. Væksten er tilmed bredt funderet. I løbet af de seneste tre måneder er både vare- og tjenesteeksporten vokset kraftigt. Det har sendt Danmarks eksport til et nyt rekordhøjt niveau.

Det er en fremragende vækst, som de danske eksportvirksomheder leverer i øjeblikket. Den høje eksportvækst er næsten naturstridig i en tid, hvor udfordringer står i kø. På trods af kraftigt stigende produktionsomkostninger og svagere udsigter for vores vigtigste eksportmarkeder, så flyver dansk eksport i vejret.

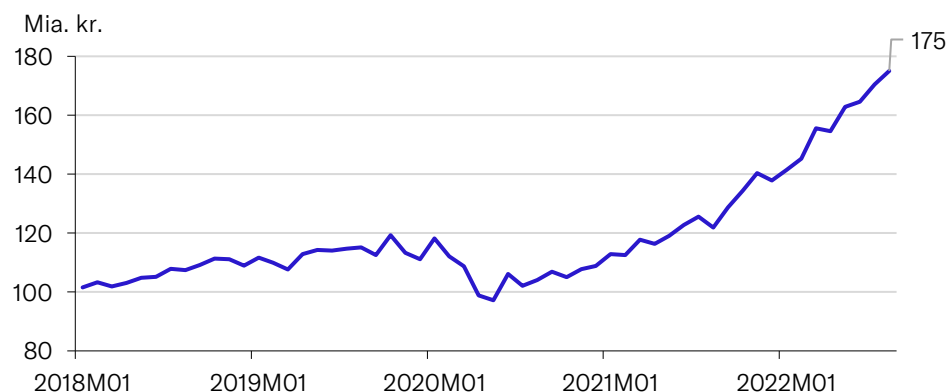
En del af forklaringen er, at danske fødevarer, medicin og vindmøller mv. klarer sig godt. Den væsentligste forklaring er nok, at søtransport er i høj vækst, fordi de globale fragtrater er høje. Med til historien hører samtidig, at eksporten er opgjort i løbende priser. Det vil sige, at der ikke er taget højde for udviklingen i priserne. Det kan være en del af forklaringen på den høje vækst i eksporten.

Modvind i sigte for dansk eksport – kan sende eksporten i bakgear

Vi må dog forvente, at dansk eksport på sigt kommer til at mærke modvinden fra de høje energipriser og svækkede udsigter for vores eksportmarkeder. Vi har allerede set meget svage tegn på flere af vores vigtigste eksportmarkeder, hvor optimisme er erstattet med grim pessimisme hos erhvervslivet. Specielt blandt de tyske virksomheder er pessimismen stor. Det er de svækkede udsigter for global økonomi, og de voldsomt høje energipriser, der gør ondt på de meget energitunge tyske virksomheder. I Tyskland peger pilen efterhånden direkte mod recession. Tysk økonomi i recession er meget bekymrende set med danske briller, fordi Tyskland er vores næststørste eksportmarked. De svage udsigter på de danske eksportmarkeder kan meget vel sende dansk eksport i bakgear.

Danmarks eksport kommer også til at blive ramt af, at de globale fragtrater er faldet de sidste måneder. I andet kvartal udgjorde søtransporten ca. 30 pct. af Danmarks samlede eksport. Når de globale fragtrater falder, kan det sende dansk eksport i bakgear, fordi søfarten udgør en meget stor del af den samlede eksport.

Dansk eksport af varer og tjenester, sæsonkorrigeret

Kilde: Danmarks Statistik

Inflation er 10 pct. i Tyskland

Offentliggjorte tal fra Tyskland torsdag viser, at forbrugerprisinflationen tiltog fra 7,9 pct. i august til 10 pct. i september.

Det er voldsomme prisstigninger, der gør ondt på pengepungen hos de tyske forbrugere. Vi er vidne til en ekstremt høj inflation, der hører til de absolutte sjældenheder i nyere økonomisk historie. Det er mildt sagt bemærkelsesværdigt og viser med al tydelighed, at inflationen i Europas største økonomi langt fra kan siges at være under kontrol.

Det store spring i forbrugerpriser i september skyldes især udløbet af to midlertidige tiltag i form af billigere priser på offentlig transport og rabatter på brændstof.

Den fortsat ekstremt høje inflation i Tyskland giver utvivlsomt genlyd hos ECB i Frankfurt. Meget peger nu på, at ECB vil hæve renten yderligere med 0,75 procentpoint ved det kommende pengepolitiske møde i starten af oktober. ECB er nødt til at hæve renterne hurtigt og resolut for at tæmme inflationen, der truer med for alvor at løbe løbsk hen over vinteren.

Tiltagende kerneinflation i USA

Offentliggjorte tal fra USA torsdag viser, at inflationen var på 8,2 pct. i september. Det er en anelse lavere end i august, hvor inflationen var på 8,3 pct. På forhånd var det ventet, at inflationen ville aftage til 8,1 pct.

Det er især lavere priser på brændstof, der får den overordnede inflation til at aftage.

Den svagt aftagende forbrugerprisinflation letter dog på ingen måde presset på den amerikanske centralbank, fordi det underliggende prispress fortsat er stort. Ser man i stedet på kerneinflationen, hvor der ses bort fra de meget volatile priser på energi og fødevarer, så er der et tiltagende prispress. I september var kerneinflationen på 6,6 pct. Det er højere end i august, hvor kerneinflationen var 6,3 pct. På forhånd var det ventet, at kerneinflationen var på 6,5 pct.

Det er fortsat voldsomt høje prisstigninger, der plager de amerikanske forbrugere. Selvom der overordnet er tegn på bedring med lavere inflation, så er det underliggende inflationspres fortsat stort og desværre tiltagende. De seneste måneder er de høje prisstigninger blevet mere udbredt på tværs af kategorier. Særligt huslejudgifter, som udgør en forholdsvis stor del af indekset, stiger kraftigt.

Flere rentestigninger i vente

Den fortsat tiltagende kerneinflation understreger behovet for, at pengepolitikken bliver strammet yderligere. Den amerikanske centralbank har tre møder i træk hævet renten med 0,75 procentpoint. Den høje kerneinflation gør, at der kommer endnu en høj rentestigning på 0,75 procentpoint på rentemødet i november.

Det viser med al tydelighed, at den amerikanske centralbank kæmper en hård kamp for at få tøjlet den ekstremt høje inflation. Når den amerikanske centralbank hæver renten, er det hensigten, at det vil lægge en dæmper på forbruget og investeringer og dermed tage toppen af inflationen.

Ledigheden i Danmark faldt også i september

Danmarks Statistik har onsdag offentliggjort en ny ledighedsindikator. Indikatoren viser et sæsonkorrigeret fald på 1.100 personer i september. Står dagens ledighedstal for troende, så er ledigheden faldet i både august og september med i alt ca. 2.250 personer. Det er et meget overraskende ledighedsfald på et tidspunkt, hvor dansk økonomi ellers er ramt af solid modvind fra en historisk høj inflation, øget usikkerhed og hastigt stigende renter.

Sensommerens fald i ledigheden viser, at efterspørgslen i dansk økonomi i udgangspunktet er både stærk og robust. Selvom forbruget er begyndt at falde, så sker det i et adstadigt tempo og fra et højt niveau. Nok så vigtigt, så udvikler både industriproduktionen og eksporten sig fortsat meget stærkt. Der er derfor også en udpræget mangel på arbejdskraft i store dele af dansk økonomi, der fortsat giver et godt sug i ledighedskøen.

Ser vi fremad, så forventer vi dog, at ledigheden vil begynde at stige frem mod årsskiftet. Der er udsigt til faldende økonomisk aktivitet både herhjemme og i udlandet, hvilket vil øge ledighedskøen. I første omgang fremstår særligt byggeriet og dele af oplevelseserhvervene mest sårbare.

IMF varslar svag vækst i verdensøkonomien

IMF har tirsdag offentliggjort en ny prognose. IMF venter, at væksten i verdensøkonomien vil aftage fra 6 pct. i 2021 til 3,2 pct. i 2022 og 2,7 pct. i 2023. Siden juli-prognosen er der tale om en nedjustering på 0,2 pct.-point for 2023. IMF venter, at væksten i euro-området vil blive på 3,1 pct. i 2022 og aftage til 0,5 pct. i 2023. Det er en nedjustering på 0,7 pct.-point fra den seneste prognose fra juli. I USA ventes økonomien at vokse med bare 1,6 pct. i år og 1 pct. i 2023.

Det er en tung økonomisk prognose, der varslar lav vækst i verdensøkonomien og vores vigtigste eksportmarkeder i USA og Europa.

Det er den voldsomt høje inflation, Ruslands invasion af Ukraine samt stramning af pengepolitikken, der lægger en dæmper på væksten.

Allerede nu kan man mærke de svære økonomiske udsigter. USA's BNP skrumpede i første halvår af 2022, mens der er udsigt til, at euroområdets BNP skrumper i andet halvår af i år.

Energiregningerne er eksploderet, og fødevarerpriserne er steget kraftigt. Det gør ondt på forbrugernes pengepung, og får forbrugerne til at holde igen. For at tøjle den høje inflation har centralbankerne verdenen over hævet renterne. De høje renter lægger en kraftig dæmper på investeringerne, og derfor kommer til at trække aktivitet ud af verdensøkonomien.

Svage vækstudsigter kan ramme danske økonomi – kan sende eksporten i bakgear

De svage væksteudsigter for verdensøkonomien vil desværre ramme dansk økonomi. Danmark er en lille åben økonomi, der i stor stil handler med udlandet. I 2021 udgjorde eksporten i underkanten af 60 pct. af Danmarks BNP. I underkanten af 800.000 danske arbejdspladser er direkte eller indirekte forbundet til eksporten. Udviklingen i dansk eksport har stor betydning for dansk økonomi og den danske beskæftigelse.

Svag vækst på flere af vores vigtige eksportmarkeder kan meget vel sende dansk eksport i bakgear. Forhåbentlig bliver der tale om en kort periode, der vil begrænse sig frem til næste forår. Men risikoen er desværre betydelig i øjeblikket, og en mere dyb og langvarig nedgangsperiode kan desværre ikke afvises på nuværende tidspunkt.

Kontakt

Henvendelser angående Dansk Erhvervs NøgletalsNyt kan ske til cheføkonom Tore Stramer på tstr@danskerhverv.dk og tlf. 3374 6107 eller seniorøkonom Kristian Skriver på kso@danskerhverv.dk og tlf. 3374 6033.